

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Matis Vunk

**TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI JA TALLINNA
TEHNIKAKÕRGKOOLI LOGISTIKATUDENGITE
TÖÖKOGEMUS**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Tarvo Niine

Tallinn 2017

Olen koostanud lõputöö iseseisvalt.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

..... (töö autori allkiri ja kuupäev)

Üliõpilase kood: 142194

Töö vastab bakalaureusetööle esitatud nõuetele

..... (juhendaja allkiri ja kuupäev)

Kaitsmisele lubatud ..... (kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees ..... (allkiri)

SISUKORD

ABSTRAKT	4
SISSEJUHATUS	5
1. ÜLIÕPILASTE TÖÖKOGEMUS JA MOTIVATSIOON	7
1.1. Üliõpilaste töökogemus	7
1.2. Ajakulu töö tegemisele	8
1.4. Töötamise mõju õppeedukusele.....	10
1.5. Sisemine ja välimine motiveeritus õppida	11
2. METOODIKA.....	17
2.1. Uurimistöö ülesehitus	17
2.2. Küsitluse läbiviimine ja valim	17
3. LOGISTIKATUDENGITE TÖÖKOGEMUSE UURING.....	19
3.1. Töötavad üliõpilased.....	19
3.2. Tudengite töötasu.....	21
3.3. Töö leidmise keerukus	23
3.4. Töökoha asukoht ja liikumisviisid.....	25
3.5. Tudengite rahulolu tööga ja motivatsioon	26
3.6. Mittetöötavad üliõpilased	31
KOKKUVÕTE	32
SUMMARY	34
VIIDATUD ALLIKAD	36
LISAD	38
Lisa 1. Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengite seas läbi viidud küsitlus	38

ABSTRAKT

Käesoleva töö pealkiri on „Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli logistikatudengite töökogemus“.

Töö uurimisprobleem lähtub asjaolust, et osa Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli logistikatudengeid töötab kooli kõrvalt oluliselt rohkem kui formaalselt praktika sooritamiseks vaja. Teema osutus valituks, kuna õppeasutustes (Tallinna Tehnikaülikool kui ka Tallinna Tehnikakõrgkool) puudub teadmine, millised on üliõpilaste ootused töökohale, kuivõrd reaalsus nendele vastab, miks tudengid lähevad tööle ning kuidas tudengitel õnnestub töö ja õppimine ühendada. Eesmärk oli välja selgitada Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengite töökogemus ja seonduvad ootused. Töös on kasutatud ankeetküsitlusel põhinevat kvalitatiivset analüüsi ning tuginetud on Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengitele tehtud küsitlusele. Analüüsi objektiks on Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli logistikatudengite kogemused, käitumine, arvamused ja hoiakud.

Töö tulemustest selgus, et mida kõrgemas vanuses tudeng, seda enam töökogemust ta omab ja ühtlasi seda rohkem aega kulub üliõpilasel kooli kõrvalt töö tegemise peale nädalas. Vanemas eas tudengid plaanivad praeguse tööandja juures töötada kauem kui nooremad kursusekaaslased. Üliõpilased, kelle tööstaaž on pikem saavad kõrgemat töötasu ja omavad suuremat rahulolu töökoha suhtes. Võrreldes tudengite tegelikku ja ootuspärast töötasu, selgus, et oodatav palk on kõrgem kui tasu, mida tegelikult tehtud töö eest tööandjad maksavad. Töötavate üliõpilaste õppetulemustes võib pärast tööle asumist täheldada nii positiivset kui ka negatiivset muutust. Tööandja suhtub kooli suures osas toetavalt. Võib täheldada vastakaid arvamusi töötamise mõjust motiveeritusele, kuigi enamus mittetöötavatest logistika eriala üliõpilastest tunnistavad, et on töötanud kooliaja jooksul rohkem kui formaalselt praktika sooritamiseks vajalik.

Võtmesõnad: üliõpilase töökogemus, logistika õppimine, praktika sooritamine, töötavad üliõpilased, bakalaureusetööd.

SISSEJUHATUS

Ülikoolis õppimine sisaldab enamustel juhtudel tööpraktikat, mille rolliks on õppuritel omandada esmased oskused töökohal. Samas tuleb nentida, et Eesti tänases kõrghariduses märgatav hulk üliõpilasi, kes alustavad oma tööelu juba varem kui ülikooli õppekava loogika viitaks, mistõttu nende puhul on praktika sooritamine pigem vaid formaalsus. Käesolev töö keskendub Eesti logistikatudengite töökogemusele, soovides mõtestada nende kogemust, töötamisega kaasnevaid asjaolusid, ootusi, rahulolu ja mõju õppimisele. Teema valiti, kuna kahes suuremas logistikat kõrghariduse esimesel astmel õpetavas õppeasutustes, Tallinna Tehnikaülikool ja Tallinna Tehnikakõrgkool, puudub teadmine, millised on üliõpilaste ootused töökohale, kuivõrd reaalsus nendele vastab, miks tudengid lähevad tööle ning kuidas tudengitel õnnestub töö ja õppimine ühendada. Eesmärk oli välja selgitada Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengite (üldkogum hinnangulise suurusega 90 õppurit) töökogemus ja seonduvad ootused. Peamised uurimisküsimused on sõnastatud töö laiemast eesmärgist lähtuvalt.

1. Millistes ametites ja ajalisel mahus logistika lõpukursuse üliõpilased töötavad?
2. Millised on üliõpilaste ootused seoses töökohaga?
3. Milline on üliõpilaste rahulolu seoses töökohaga?
4. Kui palju haakub töö õpitava erialaga ja mis motiveerib üliõpilasi töötama?
5. Kuidas õnnestub õpilastel töö ja õppimine kooskõlastada?

Töö esimeses peatükis antakse teemakohase akadeemilise kirjanduse ülevaade, mis puudutab üliõpilaste töötamist ja töövõimekust. Muuhulgas tuuakse välja põhjused, miks tudengid käivad kooli kõrvalt tööle ning selgitatakse üldlevinud arvamusi ja nende tegelikku paikapidavust. Lähtudes varasematest uurimustest on välja toodud olulisemad statistilised näitajad ning esitatud autorite poolt tehtud järeldused. Selgitatakse, milline on töötamise mõju tudengitele ja nende õppeedukusele. Järgnevalt defineeritakse motivatsioon ja kirjeldatakse erinevaid motiveeritusega seonduvaid tegureid. Täpsemalt kirjeldatakse sisemist ja välimist motiveeritust ja esitatakse mõlemad iseloomustavad ning mõjutavad faktorid.

Teises peatükis on kirjeldatud autori poolt uurimuses rakendatud meetodikat. Autori meetod on ankeetküsitlusel põhinev kvalitatiivne analüüs. Küsitlus esitati digitaalses vormis Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistika tudengitele. Saadud tulemusi kasutati antud uurimuse koostamiseks. Kirjeldatud on küsitluseks ette nähtud valimit ja välja on toodud detailid küsitluse disaini ja läbiviimise kohta.

Viimases, kolmandas peatükis tuuakse välja küsitlustulemuste analüüs ja ja seejärel süntees tervikpildiks. Kirjeldatakse küsitluse põhjal saadud tulemuste järgi Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengite arvamusi ja hoiakuid töötamisest kooli kõrvalt. Tuuakse välja erinevused kahe õppeasutuse vahel, statistika eri vanuses tudengite kohta ja võrreldakse tulemusi kahe ülikooli vahel.

Autor soovib töö valmimise kaasaaitamise eest tänada juhendajat Tarvo Niinet ning Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengeid.

1. ÜLIÕPILASTE TÖÖKOGEMUS JA MOTIVATSIOON

1.1. Üliõpilaste töökogemus

Paljud ülikoolis õppivad tudengid käivad kooli kõrvalt tööl. Suure osa jaoks üliõpilastest on tööl käimine põhiliseks sissetuleku allikaks. Üliõpilased töötavad peamiselt töökogemuse saamise jaoks, iseseisva elu elamiseks ja selleks, et oleks pärast kõrghariduse omandamist lihtsam töökoht leida. Põhilised küsimused kooli kõrvalt töötamise juures on nende kahe tegevuse mõju üksteisele ja nende kooskõlastatuse võimalikkus. Töötamine ja õppimine ülikoolis omab mõju üliõpilase akadeemilisele võimekusele, näiteks täiendab üliõpilase teadmisi, juhul kui töötatakse valitud erialaga ühtivas valdkonnas. Paljud suurettevõtetes töötavad inimesed arvavad, et töökogemus on üliõpilastele väga kasulik ja usuvad, et sellele tõdemusele on küllaldaselt tõestust. Teisalt erialane kirjandus paljastab, et töökogemuse mõju akadeemilisele võimekusele ei pruugi olla alati üheti mõistetav ja positiivne. (Schuurman *et al.*, 2008)

Austraalia ülikoolides 2002. aastal tehtud uuringu põhjal töötavad ülikoolis õppivad tudengid kooli kõrvalt keskmiselt 15 tundi nädalas. Kusjuures, 4 üliõpilast kümnest töötavad 16 tundi või isegi rohkem, 18% uuringus osalenud üliõpilastest töötab 21 tundi või rohkem. Tööl käimise negatiivne pool on stress, mis võib segada õpinguid. 40% üliõpilastest nõustub väitega, et tööl käimine segab nende õppimist. Samas 34% üliõpilastest tunnistab, et muretsemine rahaliste raskuste pärast raskendab nende õpinguid. 63% üliõpilastest kinnitavad, et neile tundub tihti, et neil on liiga palju ülesandeid ning liiga vähe aega, et neid ülesandeid edukalt täita. Stressiga mitte toime tulevad üliõpilased puuduvad suurema tõenäosusega loengutest, et olla tööga graafikus ja kompenseerivad tegemata tööd koolis käimise jaoks mõeldud aja arvelt. Siiski vaid 13% üliõpilastest kinnitab, et puuduvad tihedalt loengutest tööl käimise tõttu. Lisaks eelmainitule tunnistavad paljud üliõpilased, et töö, mida nad kooli kõrvalt

teevad, ei paku head sissetulekut ning tihti pole tööülesanded seotud koolis omandatava materjaliga. (McInnis, Hartley, 2002)

Positiivse poole pealt, inimesed, kes töötavad ja õpivad ülikoolis samaaegselt, tulevad paremini toime stressiga ning oskavad luua paremaid strateegiaid, kuidas pingelistes olukordades hakkama saada. Nad on suurema tõenäosusega aktiivsemad töötajad, hästi organiseeritud, omavad paremat keskendumisvõimet detailidele keskendumist nõudvatel ülesannetel ja oskavad paremini aega planeerida. Üleüldises plaanis töötavad tudengid teevad ratsionaalseid otsuseid oma töötundide kohta ja suudavad valida koormuse, millega nad toime tulevad. Kui selgub, et kool ja töökoht hakkavad üksteist liiga palju segama, on üliõpilaste jaoks kõrgem prioriteet koolis käimine. Sellegipoolest, tekib üliõpilastel probleeme eksami-sessioonide ajal, sest nad ei tunnista ajapuuduse probleemi olemasolu ja avastavad liiga hilja, et õppimine ning töö käimine on nende jaoks liialt konkureerivad tegevused. (Craig McInnis and Robyn Hartley, 2002)

1.2. Ajakulu töö tegemisele

Ülikooli kõrvalt töötavate üliõpilaste arv on aastate jooksul suurenenud. Samuti on suurenenud tundide arv nädalas, mille üliõpilased kulutavad töötamiseks. Töötavad üliõpilased viibivad vähem aega ülikooli hoonetes ja ei suhtle nii palju õppejõudude ning kaasõpilastega kui vord teevad seda tudengid, kes ei käi kooli kõrvalt töö.

Üks teravamaid arutelusid töötavate üliõpilaste juures on asjaolu, et need üliõpilased veedavad rohkem aega töö tegemise peale, kui kulutavad õppimisele. Vastuolu seisneb selles, et enamus üliõpilased siiski kinnitavad, et õppimine on nende jaoks tähtsam tegevus. Eelnevalt tehtud uuringud näitavad sellise situatsiooni puhul nii positiivseid kui ka negatiivseid külgi. Üliõpilased, kes töötavad erialaga seotud töökohal, on suurema tõenäosusega jõudnud tõdemuseni, et töötamine ja paralleelselt ülikoolis õppimine ei ole konkureerivad tegevused. Lisaks eelmainitule, on need üliõpilased oma tuleviku eesmärkides kindlamad ja oskavad eesmärgid selgemini välja tuua. Tuleviku eesmärkide seadmine on väga tugevalt seostatud ülikoolidiplomi saamisega. Uurimustest on leitud, et tudengid, kellel on elus kindlad tööalased sihid, tulevad hõlpsamini toime suure töökoormusega.

Soomes 2015. aastal tehtud uurimuses leiti, et 91% tudengitest oli vähemalt korra töötanud viimasel ülikooli aastal. Nendest 30% omasid töökogemust, mis oli seoses õpitava

erialaga, 28% kinnitas, et nende töökogemus ei olnud koolis õpitavaga seotud, ning 33% ütles, et on teinud tööd nii lähtuvalt erialast kui ka valdkondades, mille praktiline pool ei ole kooliga kooskõlas. Ainult 9% vastanutest ei omanud töökogemust viimasel kooliaastal. Üle poolte töötasid vähem kui 20 tundi nädalas ja 44% töötasid rohkem. (Tuononen *et al.*, 2015)

1.3. Peamised kooli kõrvalt tööl käimise põhjused

Üleüldine akadeemiline tulemuste tase ei ole negatiivselt mõjutatud asjaolust, et paljud üliõpilased töötavad täistööajaga, samal ajal õppides täiskoormusega. Muutunud on õppimise rütm, mis tavaliselt on tingitud üliõpilaste vajadusest saada pikendust mõningate ülesannete täitmiseks. Üha enam esile kerkivad keerukused üliõpilaste elustiilis ja hägunevad piirid erinevate eluetappide vahel on kaasa toonud muudatuse traditsioonilises üliõpilase elus. Varasematest uurimustest on selgunud, et vanemad kui 27-aastased tudengid suudavad tööelu ja kooli tunduvalt paremini integreerida ning koolist saadud teoreetilisi teadmisi silmnähtavalt kasulikumalt rakendada kui 18-21-aastased tudengid. Jõutud on järeldusele, et nooremad tudengid veedavad rohkem aega ülikooli hoonetes ja suhtlevad rohkem ülikoolist saadud tutvuste kaudu. Seevastu vanemad üliõpilased leiavad rohkem aega pere jaoks. Hoolimata sellisest trendist on vanemad üliõpilased edukamad, mõõtes mõlema grupi intellektuaalset arengut. Peamised faktorid, mis soodustavad õppimise kõrvalt tööl käimist, on näiteks tehnoloogia areng ja õppimisvõimaluste paindlikumaks muutumine. Samuti omab mõju üliõpilaste varasemast rohkem erinev taust ja erinevad ootused ülikoolilt. Suurem konkurents turul motiveerib tudengeid rohkem pingutama ja võimalikult varakult oma oskusi ning kogemusi praktilises elus täiendama. (McInnis, Hartley, 2002)

Kooli kõrvalt töötamise trend tuleneb osaliselt asjaolust, et otsene seos kõrghariduse omandamise ja töökoha saamise vahel on muutunud. Kindlal erialal töö omandamine pole enam nii kindlalt garanteeritud kui varem. Mõned ülikoolist saadud diplomid ei kindlusta veel ihaldatud töökohta vastaval erialal. (*Ibid.*)

1.4. Töötamise mõju õppeedukusele

Eelnevates uurimustes on leitud vastakaid seisukohti kooli kõrvalt töötamise mõju kohta hinnete. Leidub empiirilisi tõendeid, et töökogemus, mis on seotud õpitava erialaga, aitab saavutada ülikoolis paremaid õppetulemusi. (Wang *et al.* 2010) Samas on jõutud tõdemuseni, et töötavatel tudengitel on halvemad hinded kui mittetöötavatel üliõpilastel. (Hunt *et al.* 2004; Salamonson *et al.*, 2012) Lisaks kahele eelnevale seisukohale on uurimustes jõutud järeldusele, et töötamisel ülikooli ajal ja hinnetel puudub absoluutselt igasugune seos (Sulaiman and Mohezar 2006; Nonis and Hudson 2006).

On tõestatud, et mida rohkem tunde nädalas üliõpilane töötab, seda ilmsem on töötamise mõju õppimisele. Samas öeldakse, et seos töötundide vahel nädalas ja hinnete vahel on mittelineaarne. Teisisõnu öeldes, töötamine väga palju tunde nädalas ja mitte üldse töötamine võivad mõlemad olla mõjutegurid õppeedukuse suunal. Hunt *et al.* (2004) on leidnud, et tudengid, kes töötavad rohkem kui 14 tundi nädalas, arvasid, et töötamine kahandas nende sooritusvõimet koolis.

Carney-Crompton, Tan (2002) uurimusest leiti, et mittetraditsioonilist tudengielu elavad ehk kooli kõrvalt töötavad tudengid omavad paremaid akadeemilisi tulemusi hoolimata sellest, et neil on rohkem õppetööväliseid stressitekitajaid. Vanemad tudengid suudavad oskuslikumalt kompenseerida õpperuumidest puudunud aega ja väärtustavad koolis veedetud aega rohkem kui noored tudengid (Donaldson, 1999). Kui vanemate tudengite suhtumine õppimisse on kvalitatiivselt erinev noortematest üliõpilastest, võib eeldada, et erinevad motiveerituse tasemed.

Paljudes koolides peavad tudengid täitma kindlaks tähtjaks ülesandeid. Uuritud on hilinemisi kokkulepitud tähtaegadeks. Hilinemiste ja õppetulemuste kiiruse mõõtmisel on jõutud järeldusele, et töötamine rohkem kui 20 tundi nädalas suurendab ülikoolist väljakukkumise riski. (Hovdhaugen 2013; Moulin *et al.*, 2013)

Ühest küljest on edukuse suureks mõjuteguriks õppimisvõime, mis on igal inimesel erinev. Üliõpilased õpivad erineva kiirusega ja sellest tulenevalt saavutavad õppeasutustes erinevaid tulemusi. Lisaks võimele kiirelt või aeglaselt õppida on oluline silmas pidada, et igal üliõpilasel on enda poolt välja kujunenud suhtumine õppetegevusse. Isiklikud eesmärgid ja erinevad õppimiseks rakendatavad meetodid on kahtlemata oluliseks faktoriks õppeedukuse kujunemisel. Igapäevases elus omab iga isik individuaalset võimet teostada teatud mahus

ülesandeid. Tehtud töö maht peab olema tasakaalus eelmainitud võimega teha tööd. Kui töömaht ületab individuaalseid võimeid, on tulemuseks stress või ärevus. Juhul, kui töömaht on tunduvalt väiksem inimese võimetest, esineb suure tõenäosusega igavustunnet. (Csikszentmihalyi, Rathunde, 1993). Töövõime ja töömahu õige balansseerimine on otseses seoses tudengi tahtega osaleda loengutes ja õppetöös üleüldiselt. Seega on töömahu hindamine oluline osa uurides tudengite motiveerituse taset.

1.5. Sisemine ja välimine motiveeritus õppida

Üliõpilase edukust enese harimises, õppimises ja akadeemilises elus mõjutavad mitmed tegurid. Üks põhilistest faktoritest on motivatsioon. Motivatsioon on defineeritud tegurite põhjal, mis mõjutavad käitumise intensiivsust, suunda, tugevust ja sagedust. Tudengi motiveerituse juures on väga olulisel kohal õppimiseks kasutatav strateegia. Näiteks saab teadmiste omandamise strateegiate järgi jaotada tudengid kahte kategooriasse - intensiivsed õppijad ja pealiskaudsed õppijad. Tudengid kasutavad õppimiseks strateegiaid nagu näiteks vihjete otsimine, kaaslastega võistlemine, aja jaotamine, ettenähtud õppeprotsessi järgimine. Motivatsiooni tähtsustamine õppeedukuse hindamisel on äärmiselt oluline, sest on leitud, et paljud tudengid ei ole aeg-ajalt motiveeritud õppima. (Brophy, 2008; Lepper, Corpus & Iyengar, 2005) Seda enam, et kõrge motiveerituse tase tõstab silmnähtavalt akadeemilise edu taset ja psühholoogilist heaolu.

Üliõpilaste motiveerituse taset on vaja uurida, et ennustada akadeemilise edukuse taset ja jõuda üliõpilasteni enne, kui tulemused hakkavad langema. Varasematest uurimustest on leitud, et vanuse kasvades kirg õppimise vastu kahaneb. Õppetegevusest saab mõnikord isegi pigem ebameeldiv kohustus kui meelepärane tegevus. Eelmainitu on ühtlasi peamiseks põhjuseks, miks osa üliõpilasi loobub õppetegevusest enne lõpetamist. Tulenevalt ebameeldivatest emotsioonidest õppimise vastu kahaneb üliõpilaste hulk, kes on vaimselt klassiruumis süvenenud.

Motiveerituse kohta on varem tehtud uurimustes välja toodud palju erinevaid definitsioone. Tähelepanu on eelkõige pööratud haridusele ja motivatsiooniallikatele. Motivatsiooni on vaadeldud kui jõudu, mis on heaks eelduseks õppijale. Välja on toodud, et motivatsioon on väga määrav faktor vaadeldes õppetegevuse kvaliteeti pikas perspektiivis.

Paljud teoreetikud usuvad, et motivatsioon on seotud kõikide õpitud teadmiste ja käitumismaneeridega. Motiveeritust võib kirjeldada kui tahet, vajadust, kirge ja kohustust osaleda ja olla edukas õppetegevuses. (Hasan Afzal, 2010)

Tudeng on sisemiselt motiveeritud, kui ta on motiveeritud ilma välise mõjuta. Sisemiselt motiveeritud tudeng tegutseb tavaliselt isiklikust huvist, tegevusest saadavast naudingust või saavutatavast akadeemilisest tasemest sõltuvalt. Sisemiselt motiveeritud tudengid ei vaja tehtud pingutuste eest mingisugust tasu. Sellist tüüpi tudeng saavutab suurema tõenäosusega soovitud tulemuse ja on innustatud, kui antud ülesanne või seatud eesmärk on väljakutset pakkuv. On leitud, et väliselt motiveeritud üliõpilane tegutseb ainult sellepärast, et saada tasustatud või vältida läbikukkumisel ettenähtud karistust. Karistuseks võib lugeda näiteks halbu hindeid koolis. (*Ibid.*)

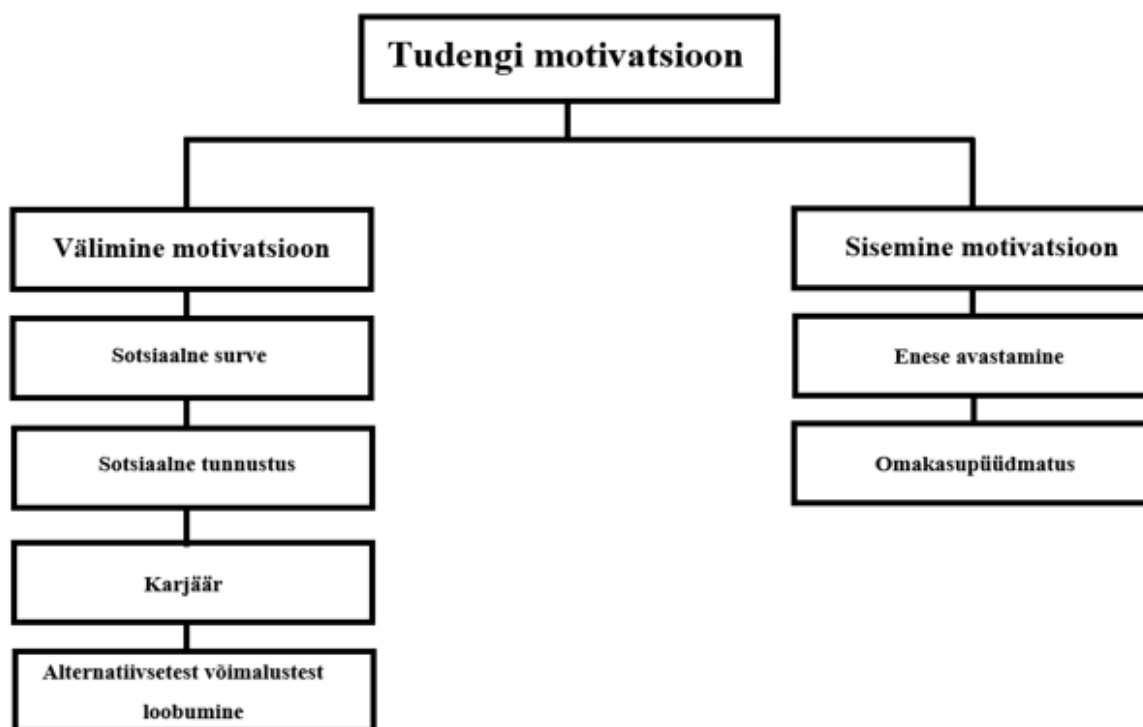
Tulenevalt motiveerituse tüübist, sisemiselt motiveeritud tudengid on entusiastlikumad, iseseisvamad, neile meeldivad väljakutsed ja nad tunnevad mõnu õppimisest. Teisalt, välimise motiveeritusega üliõpilased tunnevad, et nad on kohustatud õppima, õpivad minimaalsete pingutustega ja üritavad saada maksimaalselt häid tulemusi ja heakskiitu. Sisemiselt motiveeritud tudengid kasutavad tavaliselt strateegiaid, mis nõuavad suuremat pingutust ja võimaldavad informatsiooni töödelda intensiivsemalt.

Uurimused on näidanud, et kui üliõpilastele on antud mitmetahulisi intellektuaalseid ülesandeid, siis sisemise motivatsiooni suunitlusega tudengid kasutasid rohkem informatsiooni kogumise ja otsuse langetamise strateegiaid kui seda tegid väliselt motiveeritud tudengid. Kui üliõpilasel paluti valida erinevate ülesannete vahel, siis sisemiselt motiveeritud üliõpilased valisid ülesanded, mis olid keerukama ülesehitusega ja rohkem aega nõudvad, välimise motiveeritusega tudengid eelistasid eelkõige ülesandeid, mis olid lihtsad. Sellest võib järeldada, et on oluline teada, millise motiveerituse tüübiga inimesega on tegu, sest selle läbi on võimalik ennetada stressi ja läbipõlemist. (*Ibid.*)

Motivatsioon on vaimne seisund, mis stimuleerib inimese keha tegevust. Jooniselt 1 on võimalik näha erinevaid üliõpilaste motivatsiooni allikaid, mida on töö koostamisel arvesse võetud. On oluline aru saada, millised faktorid vormivad üliõpilase motiveeritust ja kuidas sisemist motivatsiooni tudengitesse juurutada. On koostatud palju uurimusi, et mõista ja identifitseerida erinevaid faktoreid, mis kujundavad üliõpilase motivatsiooni. Brophy (1986) soovitas motiveeritust uurida kui võimet, mis on omandatud igapäevaste kogemuste abil,

milleks võivad olla näiteks selged instruksioonid oma mentoritelt või õppejõududelt. Seega on õpetajad kindlasti olulised vahelülid tudengi motiveerituse kujunemisel.

Karjäär, omandatav kvalifitseeritus ja sotsiaalne surve stimuleerivad akadeemilist sooritust, nagu sisemine motiveeritus, mis on saavutatud omakasupüüdmatu tegutsemise ja enese avastamisele. On leitud, et tudengi sooritusvõime kasvab 23 kuni 34 protsenti sisemise ja välise motivatsiooni tulemusena.

Joonis 1. Välimine ja sisemine motivatsioon

Allikas: Kohandatud Hasan Afzal, 2010 järgi

Nagu eelpool mainitud, on tudengite motiveeritus tugevalt seoses mõlemat pidi. Tudengid, kes on rohkem motiveeritud, on õppetöös edukamad ja tudengid, kes on õppimises edukamad, on rohkem motiveeritud Akadeemiline sooritusvõime kasvab 34 protsenti välisest motiveeritusest mõjutatuna ja 23 protsenti sisemise motiveerituse tulemusena. Tasub eraldi välja tuua, et iga tudeng omab eripäraseid kogemusi, teadmisi, võimeid ja andeid. Samuti on oluline silmas pidada, et erinevad tudengid tulevad erinevatest sotsiaalsetest oludest ja omavad erisugust poliitilist tausta. Kõik need faktorid võivad mõjutada tudengi motiveeritust õppimiseks. Osadel üliõpilastel on rohkem oskusi parema eelneva hariduse tõttu või vastupidi.

Sellel poolel, on motivatsioon akadeemilise tegevuse eelduseks. (Masitsa, 2008) Efektive õppimine kooli ruumides sõltub paljuski õppejõu oskustest tekitada õpitava materjali vastu huvi. Tudengi võimekus on seega suuresti mõjutatud kõrvalistest faktoritest, mis ilmnevad õppeprotsessil.

Sisemisi ja väliseid motiveeritust eristavaid faktoreid on võimalik jälgida näiteks klassiruumis individuaalselt iga inimese kohta. Motivatsiooni erinevad allikad on detailselt kirjeldatud tabelis 1.

Tabel 1. Motivatsiooni allikad

Motivatsiooni allikad	
Sisemine motivatsioon	
Enese avastamine	Täielikult motiveeritud tudeng on õppimisest sügavalt huvitatud ja omandab uusi teadmisi enda heaolu nimel Suure tõenosusega edukas ja heade tulemustega "Õpin, sest mul on üldine huvi valitud eriala vastu"
Omakasupüüdmatlus	Soovib õppida rahulolu saamiseks, et olla kasulik ühiskonnale ja aidata teisi probleemide lahendamisel Suure tõenäosusega motiveeritud ja heade tulemustega "Õpin, et olla ühiskonnale kasulik"
Välimine motivatsioon	
Alternatiivsetest valikuvõimalustest loobumine	Mureseb karjääri pärast ja on orienteeritud kraadi omandamisele, et saada hea töökoht tulevikus Õpingute jätkamine, et vältida tootamist, sest puudub teadmine mida edasi teha Suure tõenäosusega vähe motiveeritud ja ei suuda järjepidevalt häid tulemusi näidata "Õpin, sest ei tea mida muud teha"
Karjäär ja kvalifitseeritus	Mureseb karjääri pärast ja on orienteeritud kraadi omandamisele, et saada hea töökoht tulevikus Ülikooli diplomi saamine on oluline, aga mitte õppimise eesmärgil Suure tõenäosusega head tulemused, aga mitte pikas perspektiivis või tasu puudumisel "Õpin, et saada paremad väljavaated töö leidmiseks tulevikus"
Sotsiaalne tunnustus	Ülikool on koht, kus sotsialiseeruda, lõbutseda ja uusi sõpru leida Vähe motiveeritud tudengid, kellel on halvad akadeemilised tulemused "Käin ülikoolis, sest naudin sotsiaalset elu"
Sotsiaalne surve	Ümbritsetud sotsiaalsetest pingestajatest - õppejõud, vanemad jne. Ei oma üldist huvi õpingutesse ja puudub järjepidevus "Käin ülikoolis, sest teised arvavad, et peaksin seda tegema"

Allikas: Hasan Afzal, 2010

Vaadeldes lähemalt sisemist ja välimist motiveeritust, on jõutud selgusele, et akadeemiline sooritusvõime kasvab 17 protsenti selle tõttu, et tudeng välistab alternatiivsed valikuvõimalused. Akadeemiline sooritusvõime kasvab 9 protsenti selle tõttu, et tudeng

tunnetab, et hea hariduse läbi on tal paremad võimalused karjääri tegemiseks. Sotsiaalne surve kasvatab õppeedukust 4% võrra ja sotsiaalne tunnustus moodustab motiveeritusest 7%. Enese avastamise mõju õppeedukusele on ca 10% ja akadeemiline edukus tõuseb 12% omakasupüüdmatusse tõttu. Teadlased on otseselt seostanud kõrget motiveeritust ja pühendumust õppimises vähenenud koolist väljakukkumistega ja tõusva õppeedukuse tasemega. Nende järelduste põhjal võib öelda, et sisemiselt motiveeritud tudengid esinevad õppetegevuses tunduvalt edukamalt kui väliselt motiveeritud tudengid. Väliselt motiveeritud tudengid võivad olla edukad lühiajaliselt, et jõuda teatud tulemuseni, aga pikas perspektiivis pole nende sooritusvõime jätkusuutlik ja püsiv. Näiteks võivad sellised tudengid olla edukad ühe semestri jooksul või ühes kontrolltöös, aga üleüldine tase on madal, sest nad pole piisavalt järjekindlad. Kui nende tudengite jaoks kaob silmapiirilt kindel eesmärk või soorituse eest saadav tasu, langevad nende huvi ja tulemused. (Hasan Afzal, 2010) Kokkuvõtvalt võib öelda, et sisemine motivatsioon omab õppimisele positiivset mõju ja välimine motiveeritus üldises plaanis negatiivset mõju.

2. METOODIKA

2.1. Uurimistöö ülesehitus

Käesolevas töös on autori uurimisstrateegiaks ankeetküsitlusel põhinev kvalitatiivne analüüs. Autor koostas uurimisküsimustest ja kirjanduse ülevaates väljendatud seisukohtade põhjal küsimustiku andmete kogumiseks. Kvalitatiivses uuringus segunevad uuringuetapid ja uurimus on paindlik (Laherand 2008, 24). Andmete analüüsil ja tõlgendamisel rakendas autor kvantitatiivset võrdlevanalüüsi. Võrdluses uuritakse kahe ca 50 tudengist koosneva lõpukursuse logistikatudengitest koosneva grupi hinnanguid ja arvamusi hetkeolukorrale. Võrdlus on kvalitatiivne, kuna uuritakse detailselt kahe erineva logistikatudengite grupi seisukohti, ning kogutud andmed on tekstilised. Uuritavate anonüümsus on andmete tõlgendamisel garanteeritud ja uuritavad peavad olema nõus uurimistulemustega.

2.2. Küsitluse läbiviimine ja valim

Antud töös kasutati andmetöötlusel Google Forms keskkonda. Iga valimis olnud inimese e-posti aadressile saadeti personaalselt link küsimustega. Vastused salvestati automaatselt Exceli tabelisse ja seejärel korrastati andmeid vastavalt, et neid oleks võimalik töödelda.

Ankeet oli jaotatud kolmeks osaks. Esimese osa moodustasid baasküsimused, mis olid ühtlasi ainukesed kohustuslik küsimused. Sõltuvalt esimese osa vastustest juhatati küsitluse täitja vastavalt kas teise või kolmandasse jaotisse. Teises jaotises vastasid kooli kõrvalt tööl käivad tudengid täpsustavatele küsimustele kooli ja töö kohta. Kolmandas jaotises vastasid kooli kõrvalt mitte töötavad tudengid küsimustele kooli kohta. Vastavalt küsimuse sisule olid võimalikud vastused kas „rippmenüü“, „märkeruutude“, „mitu valikut“ või „lineaarne skaala“

vormis. Samuti oli pakutud osade küsimuste puhul vaba vastuse variant, kus tudengid said vastavalt oma soovile arvamust avaldada.

Tabel 2. Ankeetküsitluse ülesehitus

Üldised küsimused	Sugu	Õppimisega seonduvate tegurite tähtsus	Oskuste ja kogemuste lisa	
	Vanus		Isiklik huvi	
	Õppeasutus		Palk	
	Töötaja/Mittetöötaja		Töö leidmise kiirus	
Töökoht	Töö kirjeldus	Rahulolu tööga	Töö haakuvus erialaga	
	Ettevõtte suurus		Ratsionaalne palgaootus	
	Praktika sooritamine		Töö leidmise keerulisus	
	Töötundide arv nädalas		Töoga seonduvad probleemid	
	Töötundide arv "kontoris"		Õine vahetus/Päevane vahetus	
Isiklikud andmed	Transpordiviis		Mittetöötajad	Töögraafiku paindlikkus
	Elamiseks kuluv raha			Tööandja suhtumine kooli
	Töökoha kaugus kodust			Rahulolu töökoormusega
	Planeeritav töötamise aeg ettevõttes			Tööstaaž
Töö mõju õppimisele	Õppepuhkus			Mittetöötajad
	Mõju koolis viibitud ajale	Kooli abi töö leidmisel		
	Mõju motiveeritusele	Ratsionaalne palgaootus		
	Mõju õppetulemustele	Töö leidmise keerulisus		
	Koolitundide ajal töötamine	Motivatsioon õppimiseks		
	Mõju õppimise ajale	Plaanid tööle asumiseks		

Allikas: autori koostatud, 2017

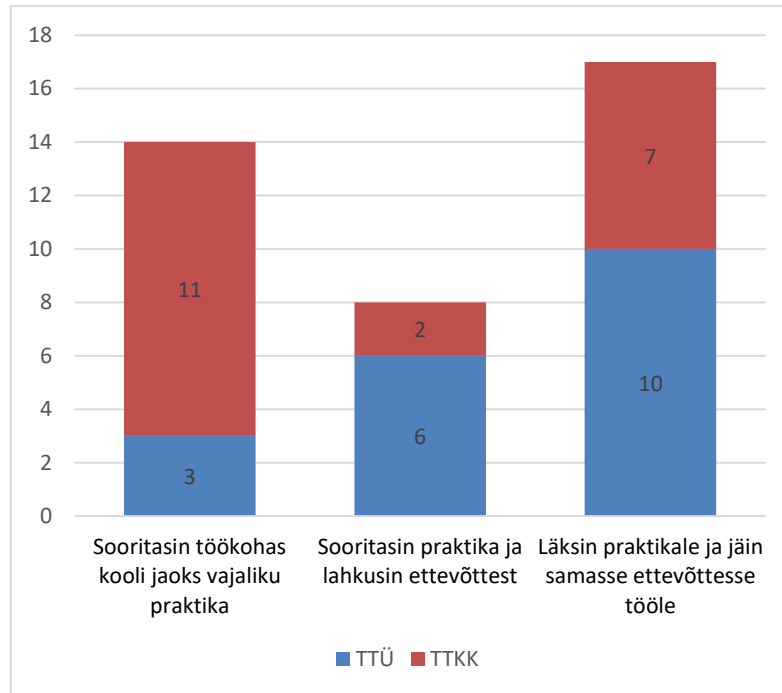
Valimisse kuulus ca 90 üliõpilast. Nendest pooled moodustasid Tallinna Tehnikaülikooli lõpukursuse logistikatudengid ja teise poole Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengid. Küsitluses osales 65 inimest. Neist 35 olid Tallinna Tehnikaülikooli logistika lõpukursuse tudengid. 65 vastanutest 30 moodustasid Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengid. Vastanutest 27 on mehed ja 38 on naised. Keskmine vanus vastajate seas on 23,6 aastat. Keskmine vanus vastajate seas, kes õpivad Tallinna Tehnikakõrgkoolis, on 25,5 aastat. Sama näitaja TTÜ kohta on 22 aastat.

3. LOGISTIKATUDENGITE TÖÖKOGEMUSE UURING

3.1. Töötavad üliõpilased

Küsimusele „Kas te töötate?“ vastasid jaatavalt 40 üliõpilast ja eitavalt 25 üliõpilast. Vastajatest 38 olid naissoost ja 27 meessoost isikud. Tallinna Tehnikaülikooli lõpukursuse logistikatudengitest 21 töötab ja 14 ei tööta. Tallinna Tehnikakõrgkooli üliõpilastest 19 käib tööl ja 11 inimest ei tööta. Keskmise tööstaaži kogu valimi peale on neli aastat. Tallinna Tehnikaülikooli keskmine tööstaaž on 3,5 aastat ja Tallinna Tehnikakõrgkoolis on sama näitaja 5,7 aastat.

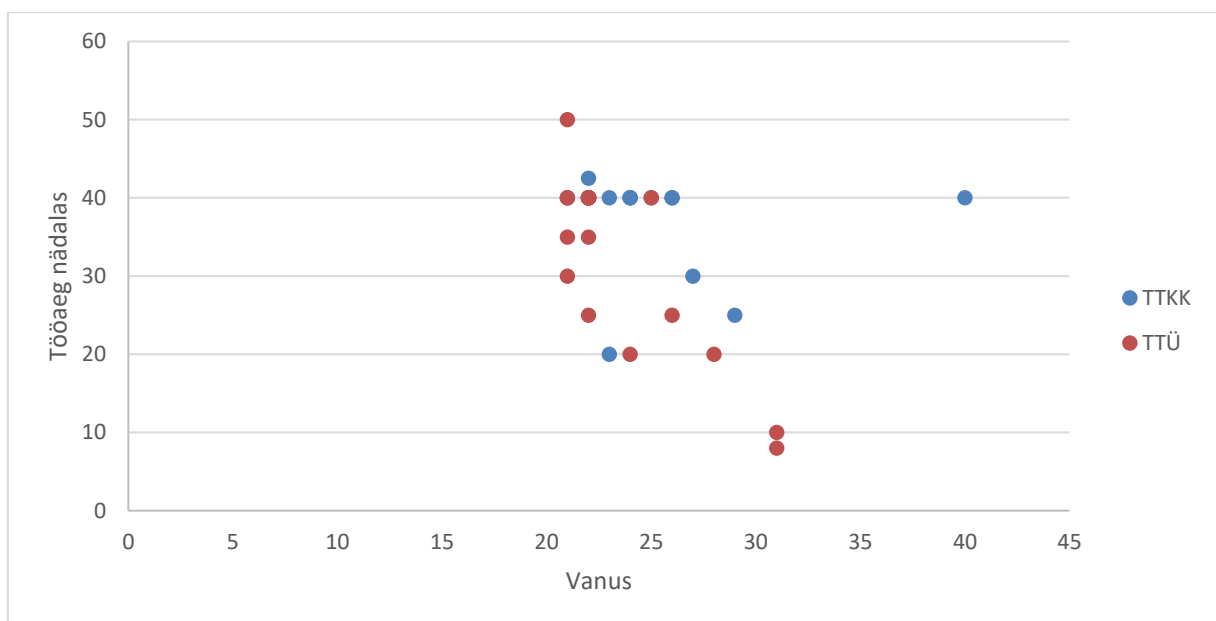
Joonisel 2 on näha, et 17 inimest 40st, kes töötavad kooli kõrvalt, läksid ettevõttesse tööle eesmärgiga sooritada ülikooli jaoks vajalik praktika ning seejärel otsustasid samasse ettevõttesse tööle jääda. 8 inimest sooritasid praktika ja lahkusid pärast seda ettevõttest. 14 inimest sooritasid kooli jaoks vajaliku praktika töökohas, kus nad varasemalt juba töötasid. 1 inimene, kes töötab kooli kõrvalt, ei soovinud antud küsimusele vastust avaldada.

Joonis 2. Praktika sooritamine

Allikas: autori uuring

Keskmine lõpukursuse logistik, kes käib töö, töötab 35,1 tundi nädalas. Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilaste seas on vastav näitaja 33,2 tundi ja Tallinna Tehnikakõrgkoolis 37,5 tundi. Alltoodud graafik kirjeldab üliõpilaste vanuse ja töötaja omavahelist sõltuvust. Küsitlusest selgub, et 21-22-aastased üliõpilased töötavad keskmiselt 32,7 tundi nädalas ja 23-aastased ja vanemad üliõpilased 38,1 tundi.

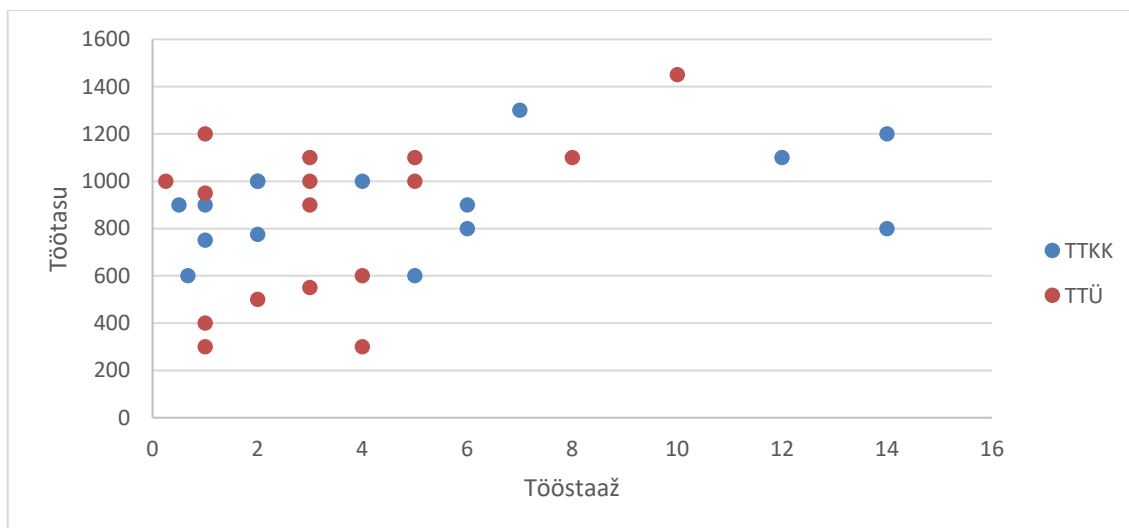
Joonis 3. Tööaja sõltuvus vanusest

Allikas: autori uuring

Graafikult võib tunduda, et üliõpilasi sümboliseerivaid tähiseid on joonisel vähem kui vastajaid. See on tingitud asjaolust, et paljude vastajate puhul sisuliselt kattub nii vanus kui ka tööaeg nädalas.

3.2. Tudengite töötasu

Keskmine netopalk vastanute seas on 872 eurot kuus. Üliõpilased, kelle tööstaaž on alla 3 aasta, saavad keskmist netopalka 798 eurot ja üliõpilased, kes on töötanud rohkem kui 3 aastat, teenivad keskmiselt 946 eurot. Ratsionaalne netopalgaootus lõpukursuse tudengite arvates on keskmiselt 1108 eurot kuus. Keskmine netosissetulek Tallinna Tehnikakõrgkooli tudengite seas on 908 eurot. Sama näitaja Tallinna Tehnikakõrgkooli puhul on 841 eurot.

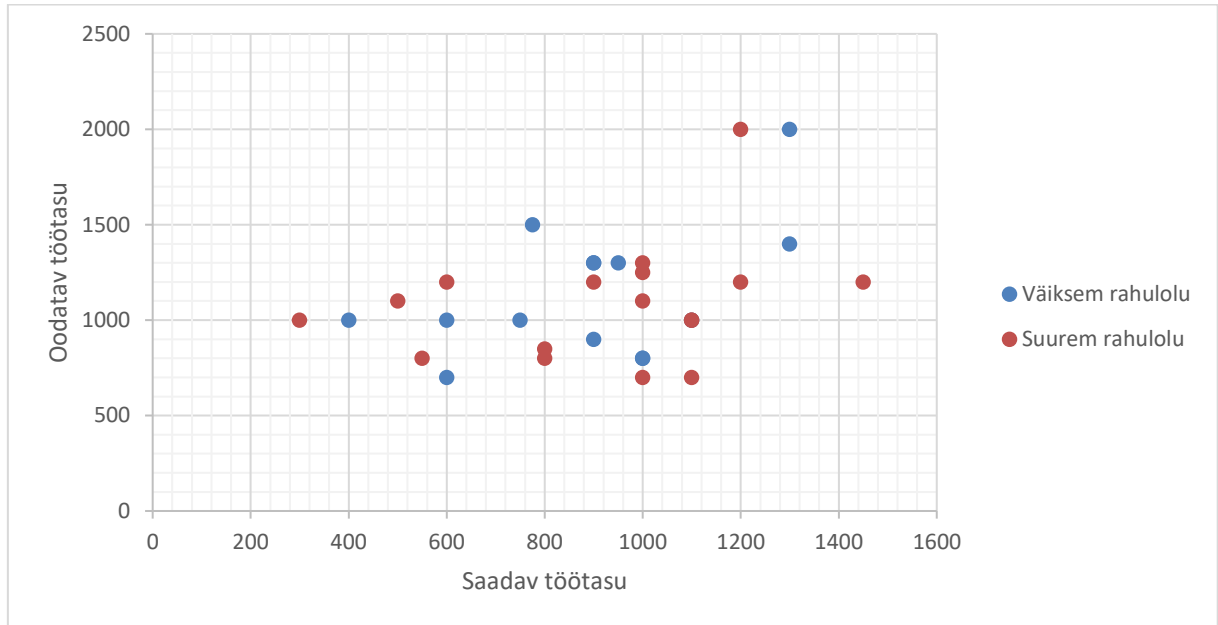

Joonis 4. Töötasu sõltuvus tööstaažist

Allikas: autori uuring

Järgneval graafikul on toodud välja oodatav ja tegelikult saadav töötasu. Saab järeldada, et need, kes on palgaga rohkem rahul, eeldavad lõpukursuse logistikatudengile

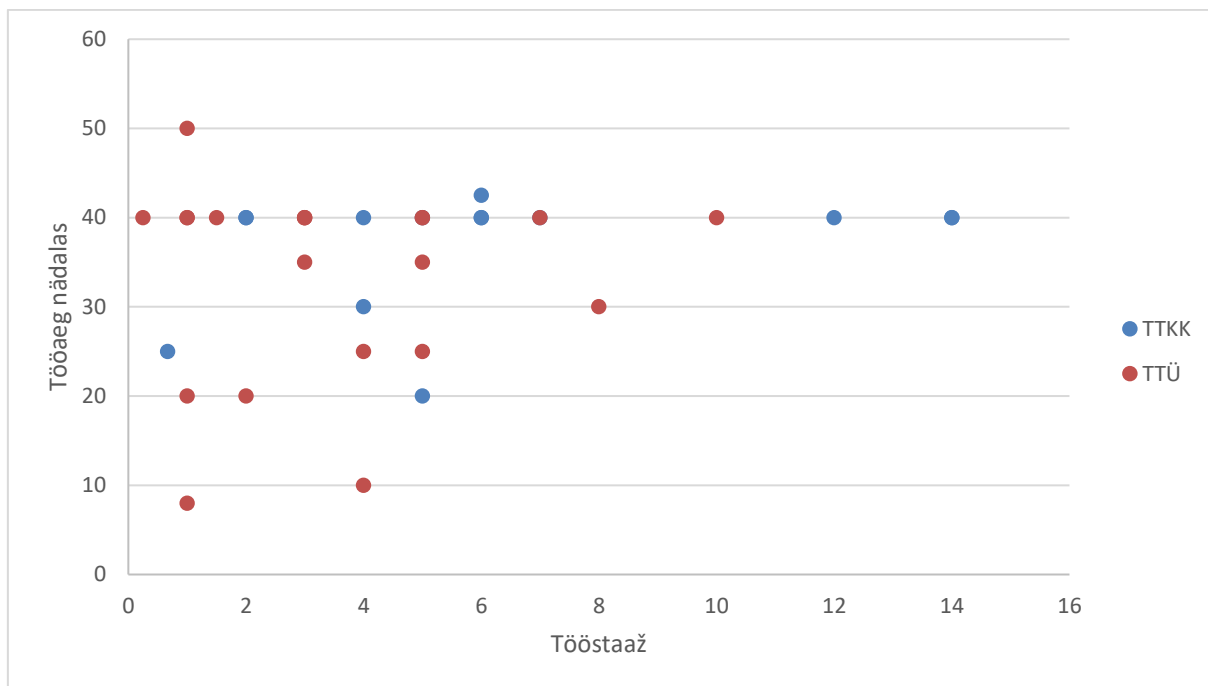
väiksemat palka. Samas väiksema rahulolu puhul oodatakse suuremat palka, kui tegelikult teenitakse.

Joonis 5. Oodatav ja tegelik töötasu

Allikas: autori uuring

Populaarsemad ametid kuni kolmeaastase tööstaaziga üliõpilaste seas on müügikonsultant, veokorraldaja ja ekspedeerija. Pikema staažiga kui 3 aastat on populaarse töökohad ostujuht, ekspedeerija ja projektijuht.

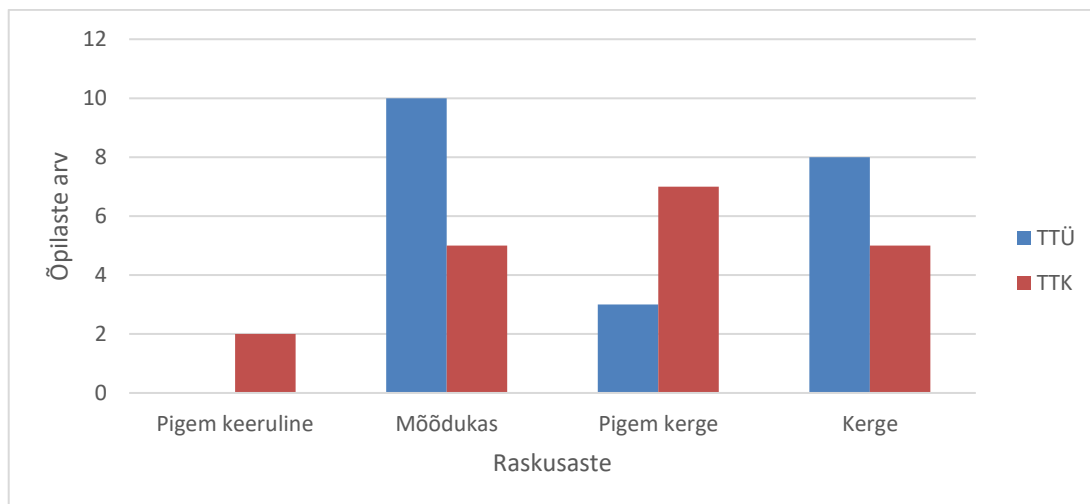
Joonis 6. Tööaja sõltuvus tööstaažist

Allikas: autori uuring

Kuni kolmeaastase töökogemusega üliõpilaste keskmine töötatud tundide arv nädalas on 32,8 tundi. Rohkem kui 3 aastat töötanud inimestel on sama näitaja 38 tundi. Keskmine töökogemus vanuses 21-22 aastat on 2,9 aastat, 23-aastastel ja vanematel on sama näitaja 6,5 aastat. Võib järeldada, et mida vanem tudeng, seda rohkem töökogemust ja ühtlasi seda rohkem aega kulub üliõpilasel töö tegemise peale nädalas.

3.3. Töö leidmise keerukus

Küsimusele „Kui raske oli tööd leida?“ vastasid 40 üliõpilast. 13 üliõpilase arvates oli tööd leida väge kerge. 10 tudengit pidasid töö leidmist pigem kergeks. 15 inimest ütlesid, et töö leidmine oli mõõduka raskusega ülesanne, ning kahe üliõpilase arvates oli töö leidmine pigem keeruline.

Joonis 7. Töökoha leidmise keerukus

Allikas: autori uuring

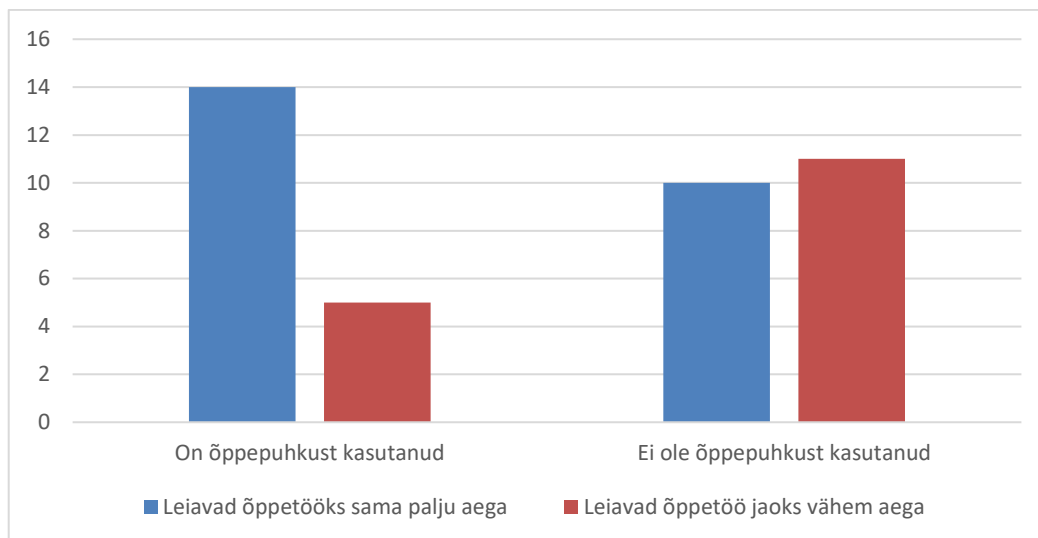
Üliõpilased, kes arvasid, et töö leidmine on kerge või pigem kerge, teenivad kuus keskmiselt 842 eurot. Samas, kui üliõpilased, kes arvasid, et töö leidmise protsess on mõõduka raskusega või pigem keeruline ülesanne, teenivad 922 eurot netopalka kuus.

Küsimusele „Kui kaua tööd otsisite?“ vastas 40 inimest. 11 vastanut ei otsinudki tööd enne tööle minemist. 10 üliõpilast otsisid tööd nädal aega või vähem. 8 üliõpilast otsisid tööd 1-2 nädalat, kuus üliõpilast 2-4 nädalat, kolm üliõpilast 1-2 kuud ning kaks üliõpilast kauem kui kaks kuud. Seega 29 üliõpilast 40st leidsid töökoha kahe nädalaga või varem.

10 logistikatudengit 40st viibib sageli töö tõttu koolitundides vähem, kui sooviks. 12 üliõpilasel tuleb vahel olukord, kus peab koolitundidest töö tõttu puuduma, ning 18 üliõpilast viibivad koolis enda arvates piisavalt tihti. 18st üliõpilasest, kes enda arvates koolis piisavalt tihti kohapeal saavad olla, leidub 11 üliõpilast, kes on kasutanud õppepuhkuse võimalust. 22st üliõpilasest, kes vahel või tihti peavad koolis töö tõttu puuduma, on kasutanud õppepuhkust 9 tudengi. Seega võib järeldada, et koolis käimisele saavad rohkem keskenduda need tudengid, kes kasutavad õppepuhkust.

Joonisel 8 on näha, et üliõpilased, kes on kasutanud õppepuhkust, leiavad suurema tõenäosusega koolist saadava materjali omandamiseks rohkem aega.

Joonis 8. Õppepuhkuse kasutamise mõju õppetööks leitavale ajale.

Allikas: autori uuring

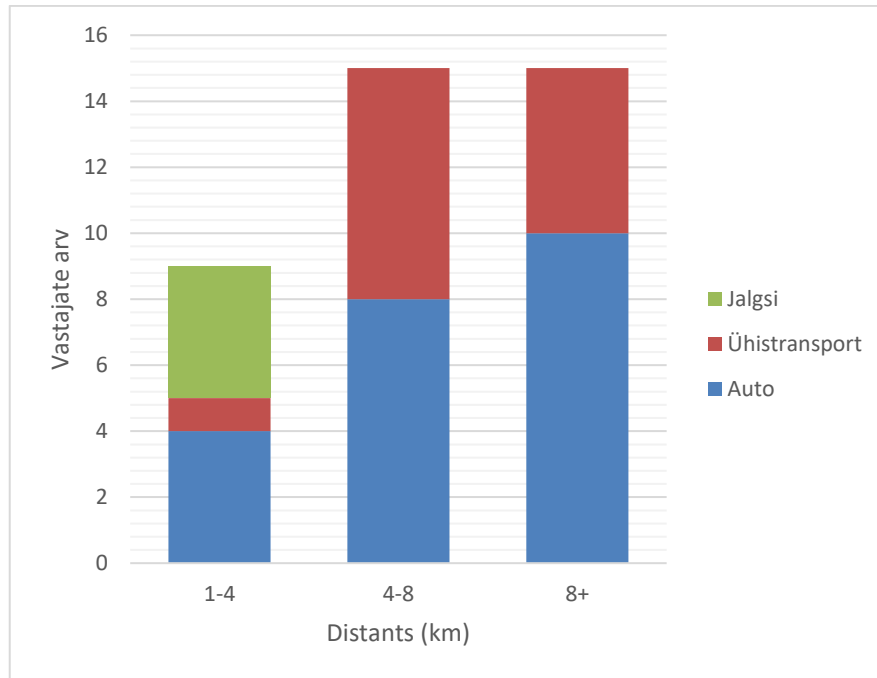
Õppepuhkust on kasutanud peaaegu pooled vastanutest ja ainult 5 üliõpilast väidab, et leiavad õppepuhkust kasutades kooli jaoks vähem aega.

3.4. Töökoha asukoht ja liikumisviisid

Keskmine töö tegemise aeg nädalas on 35,1 tundi. Sellest 32,6 tundi viibitakse keskmiselt töö juures kohapeal. Seega võib öelda, et enamus töö tehakse ära töandja poolt ette nähtud kohas. Samas ütleb 28 üliõpilast 40st, et töö tegemist on ette tulnud koolitundide ajal. 8 inimest 28st, kes koolitundide ajal töötavad, väidavad, et õppetööd selline tegevus ei häiri. 16 tudengit ütlevad, et töö tegemine koolitunni ajal häirib õppimist natuke, ning 4 inimest häirib töötamine koolitundide ajal palju.

Küsitlusest selgub, et 23 üliõpilast kasutavad tööl käimiseks autot, 4 üliõpilast liiklevad tööle jõudmiseks jalgsi ning 13 üliõpilast kasutavad tööle minekuks ühistransporti.

Keskmine distants kodust töökohani on Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengite seas 8,1 kilomeetrit. Keskmine distants autoga liiklejate puhul on 9,4 kilomeetrit, jalgsi käijatel 0,9 kilomeetrit ning ühistranspordi kasutajatel 8 kilomeetrit.

Joonis 9. Transpordiviiside kasutus

Allikas: autori uuring

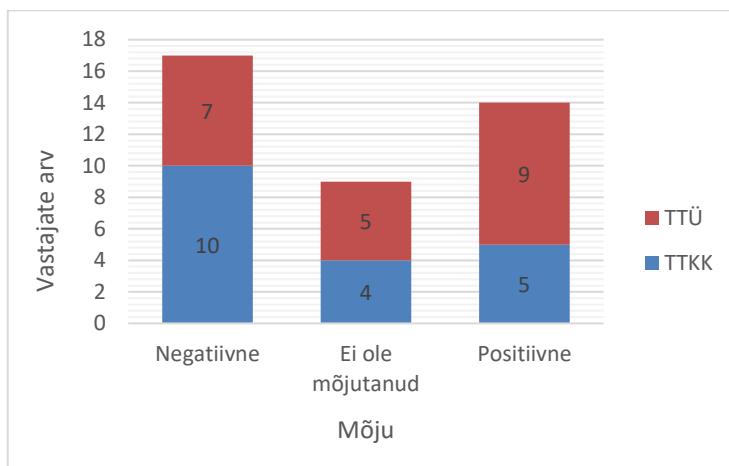
Tulemustest võib selgelt järeldada, et distantsi suurenedes suureneb auto ja ühistranspordi kasutatavus ning väheneb jalgsi liiklemine. Juhul, kui teekond töökohani on pikem kui 8 kilomeetrit, väheneb ühistranspordi kasutatavus ja selle arvelt kasutatakse rohkem autoga liiklemise võimalust.

3.5. Tudengite rahulolu tööga ja motivatsioon

Tihedalt esinevad tööga seonduvad probleemid või rahulolu pärssivad tegurid on palga suurus, suur koormus töö juures, halb infoliikumine ja puuduv koostööoskus. Vähem esinevate probleemidena toovad üliõpilased välja veel vea infosüsteemis, puuduva võimaluse karjääriredelil tõusmiseks ning töö mitmekesisuse. Küsimusele „Kuidas suhtub teie tööandja õppimisse kooli kõrvalt?“ vastas 34 inimest 40st, et soovivat. 6 inimese arvates oli nende ülemus antud küsimuses pigem ükskõikne.

36 üliõpilast 40st ütleb, et töögraafik on nende jaoks paindlik või pigem paindlik. 4 inimest seevastu väidavad, et töögraafik on pigem kindel või pole piisavalt paindlik.

Alltoodud joonisel 10 on näha, kuidas on töötamine avaldanud mõju motiveeritusele õppetöö suhtes.

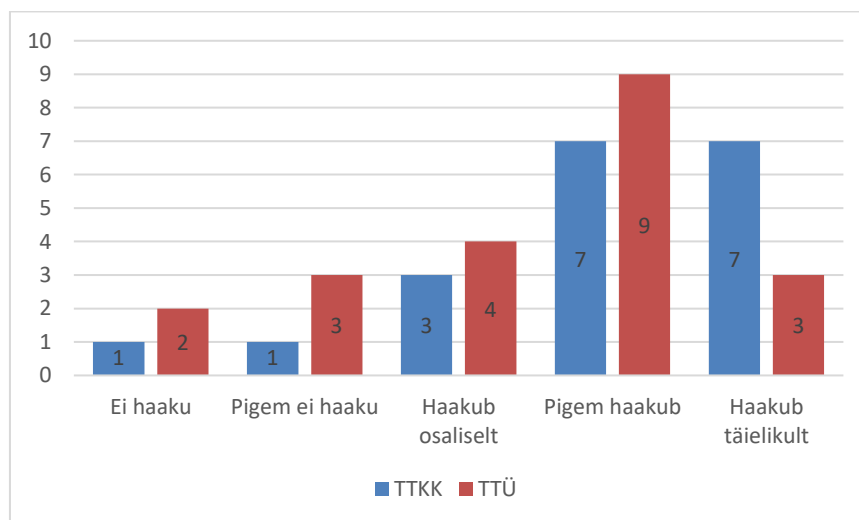

Joonis 10. Tööl käimise mõju motiveeritusele õppetöö suhtes

Allikas: autori uuring

Küsitlusele vastanud 40st logistikatudengist 26 väidavad, et nende töö haakub või pigem haakub erialaga, mida nad ülikoolis omandavad. 7 vastajat leiavad töökoha ja ülikooli nii ühiseid jooni kui ka erinevusi. 7 küsitlusele vastanut arvavad, et nad töötavad ametikohal, mis pigem ei haaku või ei haaku üldse ülikooliga.

Joonis 11 kujutab töökoha haakuvust ülikoolis omandatava erialaga.

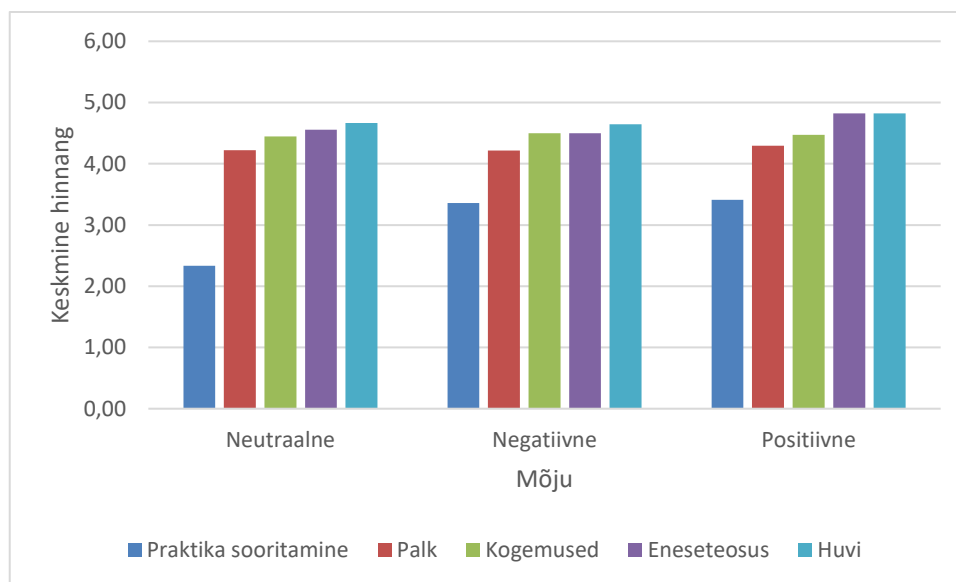

Joonis 11. Töö haakuvus ülikoolis õpitava erialaga

Allikas: autori uuring

9 inimese motiveeritust pole tööl käimine mõjutanud. 17 üliõpilase jaoks on töötamise mõju motiveeritusele pigem positiivne, positiivne või tugevalt positiivne. 14 üliõpilasel on aga töötamine mõjunud pigem negatiivselt, negatiivselt või tugevalt negatiivselt.

Joonis 12 kujutab erinevaid töötamist motiveerivaid faktoreid, vaadelduna mõjust õpimotivatsioonile.

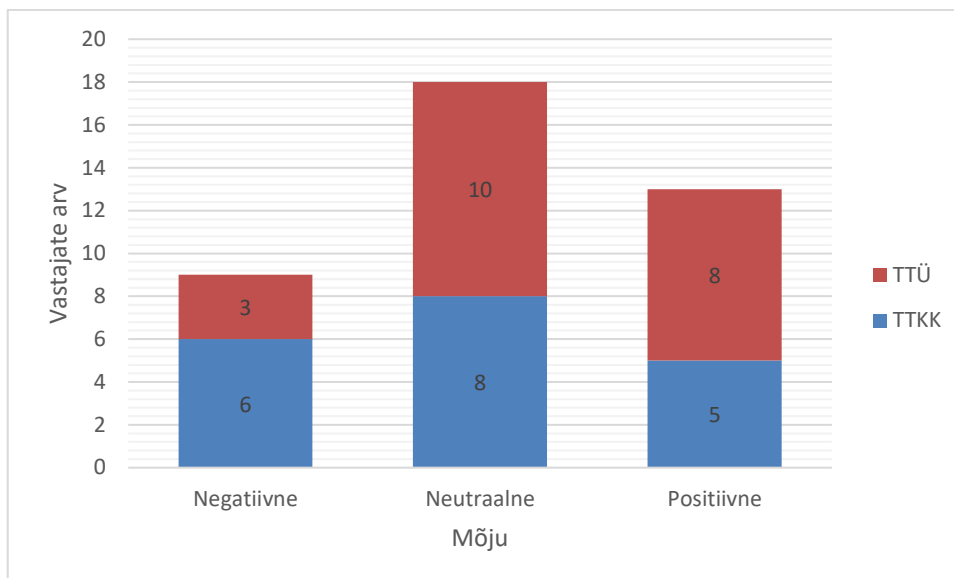

Joonis 12. Motiveerivate faktorite tähtsuse järjestus arvestades töötamise mõju motiveeritusele õppimise suhtes

Allikas: autori uuring

Joonis 12 näitab, et töötamist motiveerivate faktorite osas puudub oluline vahe õpilastel, keda töötamine motiveerib rohkem õppima, ning õpilastel, keda töötamine motiveerib vähem õppima. Mõlemal juhul on töötamist motiveerivate faktorite olulisus ja järjestus sarnane, kusjuures palk ei ole keskmiselt ülemuslik huvi, eneseteostuse ega kogemuste omandamise argumendi osas.

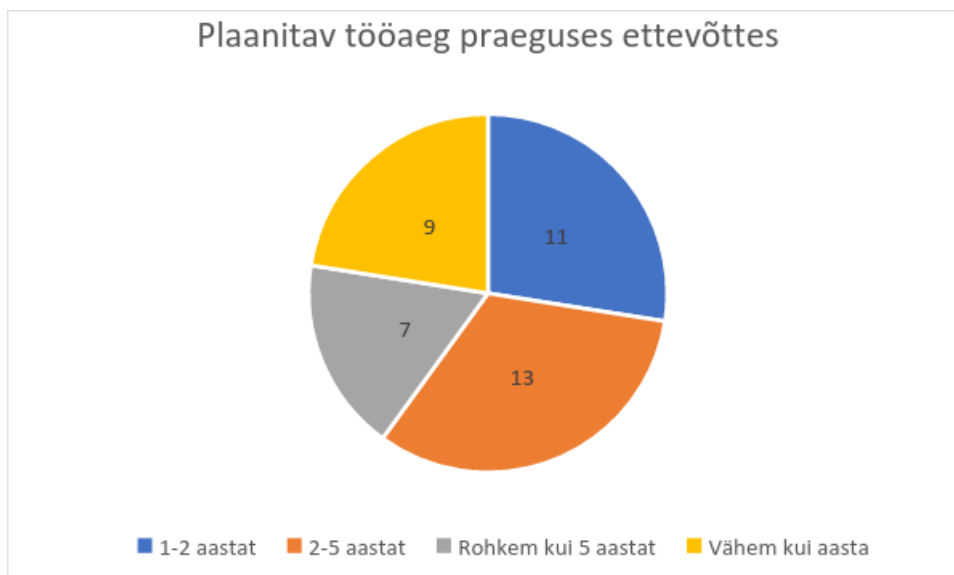
Küsimusele, kuidas on töötamine avaldanud mõju õppimistulemustele (joonis 13), vastas 18 üliõpilast, et töö tegemine pole mõju avaldanud. 13 inimese jaoks oli mõju negatiivses suunas ja 9 inimese jaoks on mõju olnud positiivses suunas, kusjuures tugevalt negatiivset mõju õppetulemustele pole töökoht avaldanud ühegi üliõpilase jaoks.

Joonis 13. Töötamise mõju õppimistulemustele

Allikas: autori uuring

Küsimusele „Kui pikalt planeerite antud töökohal töötada?“ vastas 40st üliõpilasest 9, et vähem kui aasta aega (joonis 14). 11 logistikatudengit vastasid, et 1-2 aastat. 13 üliõpilast arvavad, et töötavad oma praeguses töökohas 2-5 aastat, ning 7 inimest arvavad, et jäävad oma praegusesse ettevõttesse kauemaks kui 5 aastat.

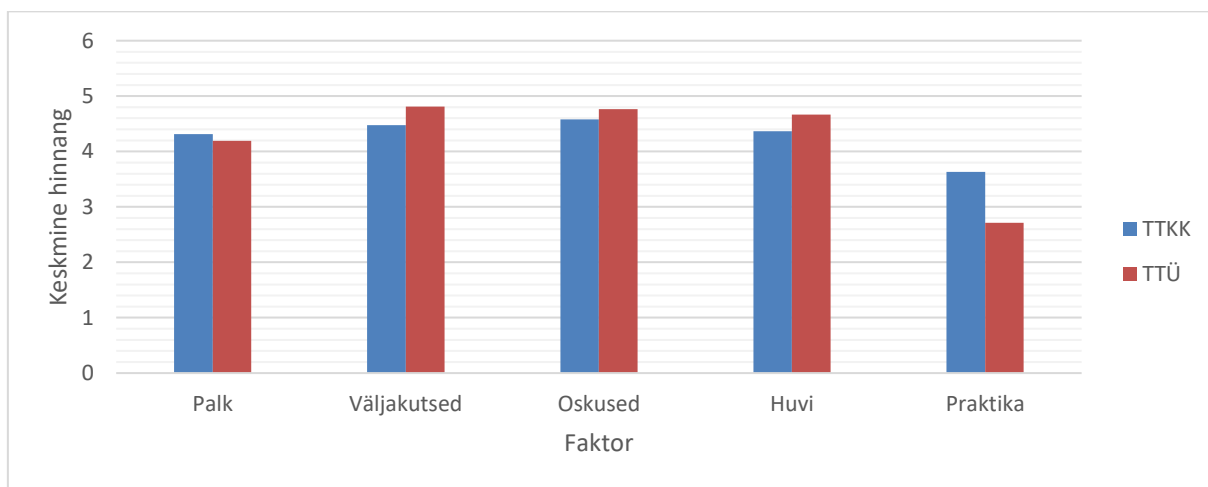
Joonis 14. Plaanitav tööaeg praeguses ettevõttes

Allikas: autori uuring

Keskmine vanus tudengitel, kes plaanivad töötada praeguses ettevõttes kuni 2 aastat on 22,5 aastat. Sama näitaja üliõpilaste seas, kes plaanivad töötada oma praeguse tööandja juures kauem kui 2 aastat on sama näitaja 24,8 aastat. Seega võib öelda, et vanemad logistikatudengid on suurema tõenäosusega leidnud endale tööandja, kes sobib neile pikas perspektiivis paremini.

Peamised motivaatorid töö tegemise juures on raha, enese arendamine ja karjääriredelil tõusmine. Peamised motivaatorid õppimiseks on uute teadmiste ammutamine, kõrghariduse saamine ja soov kasutada teoreetilisi oskusi praktikas.

Töö juures makstav palk, uute väljakutsete leidmine, oskuste ja kogemuste portfelli laiendamine ning isiklik huvi on logistikatudengite jaoks pigem tähtis või tähtis. Ainuke motiveerituse tegur, mille tähtsuses olid vastajad erinevatel arvamustel, oli formaalne vajadus sooritada praktika. Viie tudengi jaoks pole praktika sooritamine töökoha valikul üldse tähtis, üheksa vastaja arvates pigem ei ole tähtis, üheksa üliõpilast jääb neutraalseks, samuti üheksa tudengi arvates on praktika sooritamine pigem tähtis ning 8 üliõpilase arvates on praktika sooritamine töökohal suure tähtsusega.

Joonis 15. Motiveerituse tegurite tähtsus võrreldes Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengeid

Allikas: autori uuring

3.6. Mittetöötavad üliõpilased

Keskmine vanus üliõpilaste seas, kes ei tööta on 22,8 aastat ehk 0,8 aastat noorem kui keskmine vastaja kogu valimi peale. Meestest töötab 13 ja 14 ei tööta kooli kõrvalt. Samas naistest 27 töötab ja 11 ei tööta. 25st vastanust 13 on kooliaja jooksul töötanud ja 12 ei ole tööga kokku puutunud. Peamine põhjus, miks logistikatudengid ei lähe kooli kõrvalt tööle, on töö häiriv mõju õppimisse, aja puudus ning sobivate tööpakkumiste puudumine. 20 lõpukursuse logistikatudengit kinnitasid, et on töötanud ülikooli vältel rohkem kui kooli poolt ette nähtud praktika sooritamiseks formaalselt vajalik.

25st mittetöötavast logistikatudengist 20 arvab, et läheb järgmise 6 kuu jooksul tööle. 5 vastajat arvavad, et nad pigem ei lähe tööle. Ratsionaalne palgaootus vastajate seas, kes ei tööta, on 1046 eurot.

Vastajatel paluti seitsme palli süsteemis hinnata, kui palju on kool abiks tööle minemisel. Keskmine hinne antud küsimuses tuli 4,1. Samas vastasid seitse tudengit, et töö leidmine on kerge, 12 üliõpilast väitsid, et see on pigem kerge. Viis vastajat arvasid, et töö leidmine on pigem raske ning üks tudeng arvas, et tööd on väga raske leida. Üliõpilasi, kes ei tööta, motiveerivad õppima peamiselt enese arendamine, kõrge palk tulevikus ja uued teadmised.

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö raames uuritud Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli logistika lõpukursuse tudengite töökogemust. Töös analüüsiti tudengite hoiakuid ja arvamusi töökogemuse kohta, mille nad on saanud kooli kõrvalt töötades. Samuti uuriti, milline on hetkeolukord ja kuidas ollakse rahul praeguste võimalustega tööd leida.

Tuginedes varasemalt tehtud uurimustele on töös selgitatud üliõpilaste poolt tehtava töö iseloomu. Kirjeldatakse nii erialaselt tehtava töö kui ka õpitava erialaga mittehaakuva töö mõju õppimisele. Käsitletakse tööle minemisega seonduvat suurenevat ajakulu faktorit ja töö käimise mõju motiveeritusele. Kasutatud on kahte erinevat motiveeritusega seonduvat mõistet – sisemine ja välimine motiveeritus. Uurimuses on rõhutatud nende kahe mõiste eristamise olulisust ja toodud välja mõlema nähtuse iseloomulikud jooned.

Töö teises peatükis kirjeldati töö koostamiseks kasutatud metoodikast. On antud ülevaade uurimistöös kasutatud meetoditeks, milleks on kvalitatiivne ankeetküsitlusel põhinev analüüs. Ankeetküsitlusest on tehtud lühike kokkuvõtte tabelina, kus on toodud välja kõik olulisemad punktid, mida küsitlusega hõlmati.

Töö tugines 65 Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengi arvamustele. Vastajatest 40 üliõpilast töötavad hetkel ülikoolis õppimise kõrvalt. Üliõpilaste poolt antud vastustes analüüsimisest selgus, et tudengid on leidnud tööd erinevatel viisidel. Laias plaanis on kolmandik üliõpilastest leidnud töökoha tänu ülikooli poolt nõutud praktikale minemisel. Teine kolmandik on küll läinud praktikale, kuid lahkunud seejärel ettevõttest. Viimase kolmandiku moodustavad üliõpilased, kes sooritasid praktika ettevõttes, kus nad juba varasemalt töötasid. Lõpukursuse üliõpilaste seas on populaarsemad töökohad veokorraldaja, ekspedeerija, müügikonsultant ja ostujuht. Töötatakse keskmiselt 35,1 tundi nädalas.

Andmete analüüsimisel ilmnas, et vanus on tudengite puhul üsna tundlik tegur. See tähendab, et töötamise aeg nädalas on pikem üliõpilastel, kes on vanemad. Samuti planeerivad vanemas eas tudengid oma praegusel töökohal töötada pikemalt kui nooremad kaaslased.

Valdav enamus vastajatest kinnitab, et nende töökoht haakub kas osaliselt või täielikult erialaga, mida koolis omandatakse. Üliõpilased, kelle tööstaaž on pikem, saavad kõrgemat töötasu ja on töökohaga rohkem rahul. Tudengite tegeliku ja ootuspärase töötasu võrdlemisel selgus, et oodatav palk on kõrgem kui tasu, mida tegelikult tehtud töö eest saadakse. Võrreldes kahe erineva õppeasutuse puhul töö leidmise keerulisust, selgus, et Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse tudengite arvates on töö leidmine pisut kergem ülesanne. Selline tulemus võib tuleneda asjaolust, et Tallinna Tehnikakõrgkoolis on praktika- ja tööpakkumised kergesti kättesaadavad.

Uurides töötamise mõju õppeedukusele ja motiveeritusele õppetöö suhtes on võimalik tulemustest välja lugeda, et peaaegu pooled üliõpilased tunnistavad huvi kadumist õppetöö suhtes pärast tööle asumist. Võib järeldada, et motivatsioon õppimiseks väheneb pigem üliõpilaste enda prioriteetide muutuse tagajärjel, sest ükski vastanutest ei arva, et nende tööandja suhtub õppetöösse mittesoosivalt.

SUMMARY

WORK EXPERIENCE OF LOGISTICS STUDENTS IN TALLINN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY AND TALLINN UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Matis Vunk

The objective of the thesis was to explore the work-experience of the undergraduate logistics students of the Tallinn University of Technology and the Tallinn University of Applied Sciences. The main goal was to analyze the attitude and opinions that logistics students have about working while still being a student in an university. Also the current situation was investigated and students gave their opinion about the difficulty of finding a job.

Based on previous researches, the characteristics and the influence of working are described in this paper. In the thesis the school-related working experience and the non-related experience influences on studying are described. Also the author has mentioned the time factor and works influence on motivation level of students. The author emphasizes that it is important to make the difference between two types of motivation – internal and extrinsic motivation. Both factors are described and detailed table is added.

The second part of the thesis describes the methods of combining the paper. An overview of used qualitative method is brought out in detail. Additionally the google forms enquiry is explained and a detailed overview about the most important points are provided in the table about it.

The paper is based on 65 students of Tallinn University of Technology and the Tallinn University of Applied Sciences. After analysing the data, results showed that students find jobs in different ways. Third of them was looking for an opportunity to complete the practics for

university, and after finding a suitable company, they also managed to maintain their work position afterwards. Second third completed the practice, but did not stay in the company. The last third completed their practices in the company that they already worked for before.

The results also provided evidence that age is quite sensitive factor considering work-experience. It means that older students work longer hours and they also plan to work in their current company longer than younger logistics students. Students, who have longer work-experience, seem to be paid more and are also more satisfied with their work.

While comparing the two institutions, it turns out that students of Tallinn University of Applied Sciences find jobs a bit easier, which may be the consequence of the job adverts being more available for the students.

Based on the answers of motivation-related questions, can be told that students admit the lack of motivation after starting to work. It can be assumed that this is because of the attitude and priorities of the students rather than the pressure of work, because almost all the students said that their manager is supportive considering their studies.

VIIDATUD ALLIKAD

- Carney-Crompton, S., & Tan, J. (2002). Support systems, psychological functioning, and academic performance of nontraditional female students. *Adult Education Quarterly*, 52, 140-154.
https://www.researchgate.net/profile/Josephine_Tan4/publication/240703339_Support_Systems_Psychological_Functioning_and_Academic_Performance_of_Nontraditional_Female_Students/links/56ad377108ae28588c5fc040.pdf
- Craig McInnis and Robyn Hartley. (2002). Managing Study and Work The impact of full-time study and paid work on the undergraduate experience in Australian universities.
http://melbournecshe.unimelb.edu.au/data/assets/pdf_file/0007/1669975/eip02_6.pdf
- Donaldson, J. F. (1999). A model of college outcomes for adults. *Adult Education Quarterly*, 50, 24-40.
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.899.7203&rep=rep1&type=pdf>
- Dorothea Bye, Dolores Pushkar and Michael Conway. (2007). Motivation, Interest, and Positive Affect in Traditional and Nontraditional Undergraduate Students. *Adult education quarterly* 57, no. 2 (2007): 141-158.
https://www.researchgate.net/profile/Dolores_Pushkar/publication/240703361_Motivation_Interest_and_Positive_Affect_in_Traditional_and_Nontraditional_Undergraduate_Students/links/0046352e2a8349c4a8000000.pdf
- GM Masitsa. (2008). Tracing the development of poor student motivation and performance in township secondary schools. *Africa Education Review* 5.1 (2008): 84-108.
- Hasan Afzal. (2010). A Study of University Students' Motivation and Its Relationship with Their Academic Performance. *International Journal of Business and Management*, 5(4), 80.
- Hovdhaugen, E. (2013). Working while studying: The impact of term-time employment on dropout rates. *Journal of Education and Work*. *Journal of Education and Work* 28.6 (2015): 631-651.

- Hunt, A., Lincoln, I., & Walker, A. (2004). Term-time employment and academic attainment: Evidence from a large-scale survey of undergraduates at Northumbria University. *Journal of Further and Higher Education* 28.1 (2004): 3-18.
- J. Brophy. (2008). Developing students' appreciation for what is taught in school. *Educational psychologist* 43.3 (2008): 132-141.
- Laherand, M-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Sulesepp.
- Mark R. Lepper, Jennifer Henderlong, Corpus, Sheena, S. Iyengar. (2005). Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations in the Classroom: Age Differences and Academic Correlates. *Journal of educational psychology* 97.2 (2005): 184.
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.508.3582&rep=rep1&type=pdf>
- M. Csikszentmihalyi, K. Rathunde. (1993). The measurement of flow in everyday life: toward a theory of emergent motivation.
- Pamela Baxter, Susan Jack. (2010). Qualitative Case Study Methodology: Study Design and Implementation for Novice Researchers. *The qualitative report* 13.4 (2008): 544-559
<http://nsuworks.nova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1573&context=tqr>
- Schuurman, Pangborn, McClintic. (2008). Assessing the Impact of Engineering Undergraduate Work Experience: Factoring in Pre-work Academic Performance. *Journal of Engineering Education* 97, no. 2 (2008): 207.
- Sheng Wang, Raymond A. Noe. (2010). Knowledge sharing: A review and directions for future research. *Human Resource Management Review* 20.2 (2010): 115-131.
<https://pdfs.semanticscholar.org/7714/ec8edf059009ff80d314a9b9d1bf59d0f67f.pdf>
- Tarja Tuononen, Anna Parpala, Markus Mattsson, Sari Lindblom-Ylänne. (2015). Work experience in relation to study pace and thesis grade: investigating the mediating role of student learning. *Higher Education* 72, no. 1 (2016): 41-58.

LISAD

Lisa 1. Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli lõpukursuse logistikatudengite seas läbi viidud küsitlus

Logistikatudengite töötamine kooli kõrvalt

Tere!

Viin läbi küsitlust TTÜ ja TTKK lõpukursuse logistika tudengite seas, et koguda informatsiooni töökogemuse kohta kooli kõrvalt ja uurida selle mahtu, suunda, leidmise kergust/raskust ja rahulolu. Küsitluses kogutud andmeid kasutatakse Matis Vungi bakalaureusetöös.

JAOTIS 1.

* Kohustuslik

1. Sugu *

- a) Mees
- b) Naine

2. Vanus *

_____

3. Millises õppeasutuses te õpite? *

- a) TTÜ
- b) TTKK

4. Kas te töötate? *

- a) Jah
- b) Ei

JAOTIS 2.

5. Kui kaua olete osalenud tööelus?

_____

6. Milline variant on teie jaoks tõene?

- a) Sooritasin töökohas kooli jaoks vajaliku praktika

Lisa 1 järg

- b) Läksin praktikale ja jäin samasse ettevõttesse tööle
- c) Sooritasin praktika ja lahkusin ettevõttest

7. Mitu tundi nädalas te töötate?

_____

8. Mitu tundi nädalas viibite keskmiselt tööl "kohapeal"?

_____

9. Kui suures ettevõttes te töötate?

_____

10. Mis tööd te teete?

_____

11. Kui tähtis on teie jaoks tööl makstav palk?

- a) 1 Ei ole tähtis
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga tähtis

12. Kui tähtis on teie jaoks tööl uute väljakutsete leidmine ja eneseteostamine?

- a) 1 Ei ole tähtis
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga tähtis

13. Kui tähtis on teie jaoks tööl oskuste ja kogemuste portfelli laiendamine?

- a) 1 Ei ole tähtis
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga tähtis

Lisa 1 järg

14. Kui tähtis on teie jaoks tööl isiklik huvi?

- a) 1 Ei ole tähtis
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga tähtis

15. Kui tähtis on teie jaoks tööl formaalne vajadus sooritada praktika?

- a) 1 Ei ole tähtis
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga tähtis

16. Kui palju te ühes kuus teenite?

_____

17. Kui rahul olete töö eest makstava tasuga?

- a) 1 Ei ole üldse rahul
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Täiesti rahul

18. Mis on teie jaoks lõpukursuse logistikatudengi ratsionaalne palgaootus?

_____

19. Kui raske oli tööd leida?

- a) 1 Väga raske
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga kerge

20. Kui kaua tööd otsisite?

- a) Vähem kui 1 nädal

Lisa 1 järg

- b) 1-2 nädalat
- c) 2-4 nädalat
- d) 1-2 kuud
- e) Kauem kui 2 kuud
- f) Ei otsinudki enne pakkumist

21. Kui hästi teie töö sisu haakub sellega, mida te oma erialast ette kujutate?

- a) 1 Ei haaku
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Haakub täielikult

22. Nimetage vabas sõnastuses üks või kaks peamist tööga seonduvat probleemi või rahulolu pärssivat tegurit.

_____

23. Kui palju raha kulutate elamiseks nädalas?

_____

24. Mitme kilomeetri kaugusel asub töökoht teie kodust?

_____

25. Millist transpordi viisi te valdavalt kasutate tööl käimiseks?

- a) Auto
- b) Ühistransport
- c) Jalgratas
- d) Jalgsi
- e) Muu

26. Kas töötate ka öises vahetuses?

- a) Ei
- b) Jah, harva
- c) Jah, sageli

27. Kas teie töögraafik on teie jaoks piisavalt paindlik?

Lisa 1 järg

- a) Jah
- b) Pigem jah
- c) Pigem ei
- d) Ei

28. Kuidas teie tööandja suhtub õppimisse töö kõrvalt?

- a) Soosivalt
- b) Mittesoosivalt
- c) Ükskõikselt

29. Kommentaarid

---

30. Kui rahul olete töökoormusega?

- a) 1 Ei ole rahul
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Täiesti rahul

31. Kui tähtis on teie jaoks õppimise juures oskuste ja kogemuste portfelli laiendamine?

- a) 1 Ei ole tähtis
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga tähtis

32. Kui tähtis on teie jaoks õppimise juures isiklik huvi?

- a) 1 Ei ole tähtis
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga tähtis

33. Kuidas on tööle asumine mõjutanud motiveeritust õppetöö suhtes?

- a) Tugevalt negatiivselt
- b) Negatiivselt

Lisa 1 järg

- c) Pigem negatiivselt
- d) Ei ole mõjutanud
- e) Pigem positiivselt
- f) Positiivselt
- g) Tugevalt positiivselt

34. Kommentaarid

---

35. Kuidas on tööle asumine mõjutanud õppimistulemusi?

- a) Tugevalt negatiivselt
- b) Negatiivselt
- c) Pigem negatiivselt
- d) Ei ole mõjutanud
- e) Pigem positiivselt
- f) Positiivselt
- g) Tugevalt positiivselt

36. Kas leiate koolist antud kodustele ülesannetele sama palju aega kui enne tööle asumist?

- a) Jah
- b) Ei, leian natukene vähem aega
- c) Ei leia üldse aega

37. Kas töötate ka koolitundide ajal? Kuivõrd see häirib?

- a) Jah, ei häiri
- b) Jah, häirib natuke
- c) Jah, häirib palju
- d) Ei

38. Kas viibite töö tõttu koolis vähem kui sooviksite?

- a) Jah, sageli
- b) Jah, harva
- c) Ei

39. Kas olete kasutanud töölt õppepuhkuse võtmise võimalust?

- a) Jah

Lisa 1 järg

b) Ei

40. Kui pikalt planeerite antud töökohal töötada?

- a) Vähem kui aasta
- b) 1-2 aastat
- c) 2-5 aastat
- d) Rohkem kui 5 aastat

41. Mis motiveerib teid töötama? (vastake ühe lausega)

_____

42. Mis motiveerib teid õppima?

_____

JAOTIS 3.

43. Miks te ei tööta?

- a) Hakkab õppimist segama
- b) Pole aega
- c) Pole sisuliselt piisavalt sobivaid pakkumisi
- d) Töökohtadel pakutakse liiga vähe palka
- e) Sobivad töökohad nõuavad kõrgharidust
- f) Muu

44. Kui palju kool on abiks tööle minemisel?

- a) 1 Koolis omandatud teadmised ei leia rakendust
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5
- f) 6
- g) 7 Koolis omandatud teadmised leiavad suures osas rakendust

45. Mis on teie jaoks lõpukursuse logistikatudengi ratsionaalne palgaootus?

_____

Lisa 1 järg

46. Kas olete töötanud kooliaja jooksul rohkem kui koolis ettenähtud praktika jaoks vaja?

- a) Jah
- b) Ei

47. Kas lähete järgmise poole aasta jooksul tööle?

- a) Jah
- b) Ei

48. Kui raske on tööd leida?

- a) 1 Väga raske
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 Väga raske

49. Mis motiveerib teid õppima?

_____